RADVES

Informačný časopis Obce Radošovce Apríl 2014 **1/2014,** Roč. IV.

Veľkonočné zamyslenie.

A opäť sa blížia veľkonočné sviatky. Zatiaľ čo Vianoce slávi s kresťanskými veriacimi tak či onak väčšina ľudstva a takmer bez výnimky celá česká i slovenská populácia, Veľkú noc - pôvodnejšie a najvýznamnejšie kresťanské sviatky – mnohí prežijú len ako deň voľna navyše, snáď ozvláštnený akýmsi odvarom z ľudových zvykov bez valného duchovného obsahu. Pripadá mi to škoda: je to veľké kultúrne schudobnenie. Som presvedčený, že keby aspoň každý tretí človek siahol v týchto dňoch po Písme a prečítal si rozprávanie, ktoré kresťanskej Veľkej noci dalo jej zmysel a pouvažoval by o ňom, muselo by sa v duchovnej sfére spoločnosti niečo zmeniť.

Stará legenda, ktorú zachytil klasik českej poézie, že na Veľký piatok, keď „v kúru tam se právě pěje/Krista Pána umučení“ sa otvárajú poklady. Možno je v tejto povesti zašifrovaná skúsenosť, že keď sa číta strhujúci pašiový príbeh, pukajú skaly v našom vnútri, povoľuje to, čo v nás skamenelo, zatvrdlo, obschlo – a to najcennejšie hlboko v nás aspoň na chvíľu zasvieti a stane sa prístupným.

Pašiový príbeh je naozaj – ako mi to raz povedal krátko pred svojou smrťou starý český herec Jozef Vinklář – snáď najpestrejšia dráma ľudských dejín. Na scénu vystupujú všetky mocnosti sveta, moc s tvárou Piláta, tradícia a náboženská autorita vo farbách veľkňaza, zrada s maskou Judáša, zlyhanie v podobe Petra, súcit v závoji Veroniky – a pravda opustená, pravda vzdorujúca moci v bezmocnom kráľovi, ktorý s tŕňovou korunou na hlave vraví: „ Áno, ja som kráľ. Narodil som sa na to a na to som prišiel na svet, aby som vydal svedectvo pravde. Každý, kto je z pravdy počúva môj hlas.“

A keď je na scénu povolaný dav, aby bol arbitrom spravodlivosti, tak tento prekrikuje hlas pravdy a volí Barabáša. A o tých, ktorí svojmu Majstrovi sľubovali vernosť až za hrob, je skôr písané: „Vtedy ho všetci učeníci opustili a utiekli.“ A aby toho nebolo málo, ten ktorý bol nazvaný skalou, Peter, prvý z apoštolov, zo strachu pred slúžkou verejne svojho Pána trikrát zaprie. A do svedomia čitateľov zakikiríka kohút. Potom nastupujú kati.

Veľkonočný príbeh však nekončí tmou. Mnoho bolo tých, ktorí sa opakovane v dejinách pokúšali – ako to vyjadril český kresťanský básnik Jan Zahradníček - „ aby dejiny neprekročili odpoludnie Veľkého piatku.“ Navzdory im všetkým však do tmy zrady, viny, bolesti a smrti, do tmy hrobu padá svetlo. „Láska je silnejšia než smrť“ – táto veta zo starozákonnej Piesne piesní by mohla byť záverom i tohto príbehu, ktorým vrcholí posolstvo evanjelií.

Nič proti krasliciam, zajačikom a prútikom, ale pokiaľ by zostalo v povedomí spoločnosti z bohatstva Veľkej noci len toto, bolo by to trochu málo. Možno, že aj tí, ktorým je cesta na veľkonočné obrady do kresťanských kostolov a zborov z rôznych dôvodov obtiažna, by si mohli nájsť chvíľu a siahnuť po knihe evanjelií. Je tu čas, ktorý otvára tie najvzácnejšie poklady.

Z knihy českého teológa Tomáša Halíka: Úvahy na prahu tisíciletí.

Vybrané z kalendára farských udalostí 2014

20. 4. **Veľká noc**
4. 5. **Hody sv. Stanislav**
17. 5. **Prvé sv. prijímanie**
25. 5. **Hody sv. Urban**
8. 6. **Zoslanie Ducha sv., Turíce, púť v Šaštíne**
19. 6. **Božie Telo**
22. 6. **Hody sv. Vít Vieska**
7. 9. **Hody, narodenie Panny Márie**
15. 9. **Hody Sedembolestnej Panny Márie Vieska**

Vinohrady – útočište obyvateľov počas prechodu frontu.

/Seriál článkov na pokračovanie/

Až do 1. januára 1945 v Radošovciach a na celom okolí nebolo ani jedného nemeckého vojaka. Celé Záhorie žilo v relatívnom pokoji, augustové povstanie v roku 1944 sa tu výrazne neprejavilo, obec žila v očakávaní, čo bude v najbližšej budúcnosti.

Práve na Nový rok 1. januára 1945, keď ľudia vyšli z kostola po tzv. hrubej sv. omši, na celom námestí okolo Svätej Trojice bolo veľ a nemeckých áut, vojakov a koní so saňami. Deň bol jasný, mráz štípal a bolo veľa snehu. Bolo zrejmé, že situácia sa mení a front sa približuje.

Po obede chodili po obci po domoch rad za radom dvaja nemeckí dôstojníci s vládnym komisárom Štefanom Pollákom a ubytovávali u ľudí nemeckých vojakov, prípadne aj kone do stodôl a maštalí. Celá akcia prebehla pokojne a bez nátlaku. Vojsko malo svoj denný režim i zásobovanie a nemiešalo sa do civilného života. Skupiny nemeckých vojakov sa v pobyte v obci striedali až do predveľkonočného obdobia.

Veľkonočná nedeľa sa ešte slávila normálne, ale veľkonočný pondelok už bol úplne iný. Celou obcou sa hrnuli nemecké vojská na autách, koňoch, vozoch i pešo. Všetko išlo cez obec až po kaplnku sv. Stanislava, lebo dnešná nová cesta cez záhrady ešte neexistovala. V obci bol veľký hluk a chaos, z diaľky už bolo počuť kanonádu. Ľudia kopali jamy a schovávali do zeme cenné veci, šatstvo, obilie, údené mäso a slaninu zo strachu, že im to vojsko poberie. V tejto trme-vrme sa zrodila myšlienka, že v našich vinohradoch bude bezpečnejšie. Takto to tvrdili chlapi, ktorí prešli bojiskami 1. svetovej vojny , pretože logicky predpokladali , že keď Radošovce ležia na hlavnom ťahu medzi Trnavou, Senicou, Hodonínom a Brnom, tak front pôjde priamo cez stred obce. V priebehu niekoľkých hodín sa celé Radošovce s vozmi i dobytkom presúvali do vinohradov, každý do svojej búdy a kto ju nemal , toho pritúlili príbuzní. Bol to veľmi vzrušujúci obraz, končianskou i rinčianskou cestou prúdilo všetko k vinohradom. Na vozoch mali naložené základné potraviny, veci na spanie, ošípané i mladé teliatka. Kone a kravy viedli. Vo vinohradoch každý zhotovil drevený prístrešok, zvyčajne za búdou, ktorý zakryli, aby na dobytok nepršalo. Spávalo sa v búdach na zemi na dekách a na sene na povalách. Ľudia si v tejto ťažkej situácii navzájom pomáhali . Vtedy už nad vinohradmi začali krúžiť ruské stíhačky - „raty“, ktoré vydávali hrozný zvuk a šírili strach a paniku.

V samotných Radošovciach zostalo len asi 20-30 občanov - chlapov, ktorí dávali pozor na svoje, prípadne susedove domy, ukrytí boli v pivniciach, len občas vyšli, aby zaopatrili hydinu. V Radošovciach zostal aj pán farár Blažo, aby dozeral na kostol a faru. Kaplán Štefan Neumann bol vo vinohradoch s ľuďmi a veľmi sa bál príchodu Rusov, lebo mal nemecké priezvisko. Skrytý bol dosť dlho v zadnej tmavej miestnosti v búde Felixa Mikulu – dnes búda po Piusovi Mikušovi.

K obci sa blížil front. Dňa 8. a 9. apríla 1945 bola obec silne ostreľovaná. Nemci sa húževnato bránili, Rusi delovými granátmi a mínometmi likvidovali každé podozrivé miesto alebo pohyb. V kryte pod Neugebauerovým (Šalamúnovým) hostincom / sýpka/ boli ukrytí viacerí chlapi, medzi nimi aj Štefan Sasinek a Matúš Mikula, ktorí bývali neďaleko. Dňa 9. apríla okolo deviatej hodiny narýchlo vyšli z krytu pozrieť sa, aká je vonku situácia. Keď sa vracali, utekali cez námestie a len niekoľko metrov od krytu ich zasiahli črepiny z míny a obaja boli namieste mŕtvi. Tak je to zaznačené v hasičskej zápisnici, ktorú napísal Ignác Cáfal, tajomník a podpísal Ján Mikuš, hasičský veliteľ.

Okrem týchto dvoch mužov zahynuli ešte deti, sedemročná Vlasta Kubová a jedenásťročný Anton Kuba, tiež zasiahnutí črepinami. Ďalej zahynul aj Jozef Mikula, ktorý na príkaz Rusov viezol na Moravu na rebriniaku nejaký náklad. V lete počas mlatby zastrelil v hádke ruský vojak štyridsaťdvaročného Vendelína Morávka.

Najotrasnejšie bolo vyhodenie oboch mostov cez obecný potok. Stalo sa tak 10. apríla 1945 okolo tretej hodiny nadránom. Tehlový most pri sv. Jánovi bol vyhodený úplne, nezostalo z neho nič. Tehly lietali do vzdialenosti 300-400 metrov, všetky okná na domoch v okolí mostu boli vytlčené, škridlica zo striech popadaná a rozbitá na kúsky, steny okolitých domov boli pováľané alebo popukané. Lepšie na tom bol nový most cez potok za záhradami. Na ňom bola taká silná železobetónová platňa, že nálož poškodila len jej okraje z oboch strán pri zábradlí. Stred zostal neporušený a tak mohli ruské kolóny smelo pokračovať ďalej. Medzitým bol vyhodený aj most pri sv. Anne a rinčiansky most, čo nikto nečakal. Keďže tam bola voda malá, pri návrate domov z vinohradov sa po malej úprave dalo prejsť.

Obraz, ktorý poskytovala obec, keď sa ľudia vrátili z vinohradov, bol viac ako žalostný. Z oslobodenia sa akosi úprimne netešili, skôr ich trápili škody, ktoré vznikli a životy, ktoré vyhasli .

Po návrate od vinohradov večer zvonili zvony a ľudia sa na schodoch pred kostolom pokľačiačky modlili a vzdávali potichu vďaku za prežitie v ťažkých frontových dňoch. Hneď sa púšťali do opráv domov a hospodárskych budov, škody štát spisoval a niečo i uhradil.

Búdy učupené pod vínorodými bielokarpatskými stráňami sa nestali bojovým terčom ani ustupujúcej, ani víťazne postupujúcej armády. Vedomie, že sme sa u sv. Urbana zachránili, vytvorilo takú silnú tradíciu, že odvtedy sa tu Urbánkove hody robia z roka na rok okázalejšie, čo pred frontom bývalo skromnejšie. Z iniciatívy vtedajšieho farára Michala Blaža bol v roku 1946 pred vstupom do vinohradov pri kaplnke sv. Urbana postavený kríž s týmto nápisom:

„Na tomto mieste na večnú pamiatku, za ochranu Božiu počas prechodu frontu v roku 1945, ku cti a sláve Božej dali postaviť vďační občania Radošoviec.“

Zo spomienkového rozprávania radošovského rodáka MUDr. Felixa Pobudu /1927-1998/ spracovala M. Kučerová

Rozprávkový valčík

Jubilejný desiaty ples rodičov a učiteľov Základnej školy v Radošovciach, ktorý sa uskutočnil 7. februára 2014 v kultúrnom dome, pozoruhodne otvorili žiaci podmanivým detským valčíkom.

Niekoľkotýždňová trpezlivá práca učiteliek a snaha detí priniesli svoje ovocie. Vybrané tanečné páry zo všetkých ročníkov, od prvého až po deviaty, predviedli pôsobivú choreografiu na lyrickú skladbu Anastasie – One Upon a December. Jemná melódia, ladné pohyby a krásne spoločenské oblečenie toľkých tancujúcich nás pohladili na duši a deťom priniesli radosť z úspechu, čo sprevádzala aj nejedna slzička dojatia.

Poďakovanie patrí všetkým šesťdesiatim deťom za nevšedný zážitok, pani učiteľkám Kallovej, Koštialovej a Dendysovej za citlivý prístup, rodičom za ochotu pomôcť a tiež svadobnému salónu Suzan Skalica za zapožičanie šiat za symbolickú cenu.

Aj takto môže vyzerať výchova našej mladej generácie – výchova umením.

Mirka Kučerová

Za akých podmienok môže fyzická osoba spaľovať horľavé látky na voľnom priestranstve.

Ako nám je z predchádzajúcich rokov známe, tak nevhodne zabezpečené spaľovanie môže spôsobiť požiar. Najčastejšie sa spaľujú na jar zvyšky suchých porastov a dreveného odpadu zo záhrady, alebo z vinohradu. Pochopiteľne nesmie sa jednať o spaľovanie nebezpečného a toxického odpadu, ako napr. plastové obaly, pneumatiky a pod. Konkrétne podmienky spaľovania sú uvedené v § 31e vyhlášky MV SR č. 121/2002 Z. z.

Ak ide o činnosti spojené so spaľovaním horľavých látok na voľnom priestranstve, fyzická osoba

a) oznámi pred začatím spaľovania miesto a čas spaľovania na príslušné okresné riaditeľstvo na telefónne číslo 150,
b) sleduje klimatické a poveternostné podmienky a kontroluje miesto spaľovania z hľadiska protipožiarnej bezpečnosti,
c) ukladá horľavé látky do upravených hromád vo vzdialenostiach, z ktorých neohrozia sálavým teplom alebo odletujúcimi horiacimi časticami okolité objekty a iné skladované alebo uložené horľavé materiály ani porasty,
d) zabezpečí potrebné množstvo vhodných hasiacich prostriedkov, pracovné náradie na zabránenie rozšírenia ohňa a vhodný spojovací prostriedok na privolanie hasičskej jednotky,
e) vykonáva kontrolu stavu miesta spaľovania a priľahlých priestorov v priebehu celého spaľovania,
f) po skončení spaľovania vykoná dohasenie zvyškov po spaľovaní a skontroluje okolie.

Pre fyzické osoby podnikajúce a právnické osoby platí povinnosť podať na Okresné riaditeľstvo hasičského a záchranného zboru písomnú žiadosť o povolenie spaľovania, vrátane uvedenia opatrení na zabezpečenie ochrany pred požiarom podľa §3, odst. 3 písm. a až g. citovanej vyhlášky

Z uvedených povinností vplýva že je zakázané spaľovať suchý porast na kopách, alebo poskladanú na „riadkoch“. Zodpovedným prístupom môžeme predísť neželaným situáciám. Je potrebné si uvedomiť že za prípadné škody, ktoré vzniknú nezodpovedným spaľovaním bude postihovaná osoba, ktorá škodu zapríčinila.

DHZ Radošovce Ing. Stúpal Jozef

Slávni rodáci

V roku 1899 nastúpil na miesto učiteľa školy v Radošovciach Jozef Ozábal, /1880 – 1953/ rodák z Moravského sv. Jána. V roku 1905 sa stal správcom školy. Ako slovenský vlastenec tu príkladne pôsobil v rokoch najväčšej maďarizácie školstva až do roku 1918. V Radošovciach sa mu narodili synovia Ján Ozábal /1914 – 1981/ – scenárista, režisér, zakladateľ profesionálnej bábkovej scény na Slovensku. Viktor Ozábal /1913 – 1944/ – kapitán, Ing., partizánsky veliteľ, padol v SNP. Jozef Ozábal, ktorý zohral spolu so svojimi bratmi Jánom, Lacom, Vladimírom, Ivanom, Viktorom a Ľudovítom významnú rolu v Slovenskom skautingu. Vytvorili skautský znak, ktorý skonštruovali, urobili k nemu symboliku a na ústredí svetového skautingu v Paríži ho zaregistrovali ako znak Slovenského skautingu. Všetci boli v čase do roku 1939 oblastnými skautskými vodcami. Organizovali a riadili skautské lesné školy, skautské vodcovské školy a kurzy duchovných vodcov. Je pravdou, že v tom čase už boli občanmi Zlatých Moraviec, ale ich rodnou obcou boli Radošovce, na ktoré spolu so Skalicou stále spomínali.

Mirka Kučerová

Ján Ozábal

Viktor Ozábal

Hokejbal v regióne

Vieska dosiahla v OHL na “Zlatý hetrik”

NATABAK Vieska sa stal majstrom regionálnej hokejbalovej ligy OHL v sezóne 2013/14, a tak získal ako prvý klub v histórii ligy zlatý hetrik (2012,2013,2014) a celkovo štvrtý triumf (2010) . Po základnej časti figurovala Vieska na 4. mieste.

MONA Radošovce skončila v play off časti vo štvrťfinále práve v bojoch s Vieskou a tak jej patrilo celkové 5. miesto , na ktorom sa umiestnila aj po základnej časti.

Tri roky za sebou nedokázal žiadny klub v OHL prelomiť dominanciu Viesky, a staronový kráľ sa zaslúžene teší z opätovnej korunovácie. Oreské je prvýkrát na druhej priečke, čím prekonalo svoje klubové maximum.

V druhom finálovom stretnutí medzi Vieskou a Oreským sa domáci ujali vedenia, čo bol dôležitý moment na ceste za ich obhajobou. Hráči Oreského veľmi chceli otočiť nepriaznivý vývoj a aktívnym pohybom sa dostávali pred bránku súpera. Brankár Drgoň, chytajúci v dobrej forme , však všetky útočné výpady súpera dokázal s prehľadom kryť. Vieska sa tak sústredila na rýchle kontry, ktoré končili gólovo najmä vďaka Kolínekovi a jeho formácii. Pomaly sa tak náskok úradujúceho šampióna zvyšoval a titul bol na dosah. Vieska v záverečnej tretine kontrolovala priebeh hry, aj keď iskierku nádeje pre Oreské vykresal Štefka dobre umiestnenou strelou počas dvojnásobnej presilovej hry. Dvojgólový náskok Viesky bol ale napokon priveľký. V závere Natabak pridala posledný gól a dokráčala za obhajobou.

V boji o tretie miesto, o ktorom rozhodoval jeden zápas, si víťazstvo pripísalo mužstvo Častkova , kde súperom im boli hokejbalisti Barci Lopašov. Častkov zvíťazil pomerom 9:6 a získal tak cenný bronz.

Finále 1. zápas OHL:
HbK Oreské 5 : 13 NaTABAK Vieska
O: Kralovič o. 2x, Hrbatý A., Hrbatý L., Vanek E
V: Patinka M. 6x, Rampáček M. 3x, Drgoň R. 2x, Kudláč P., Kolínek J.

Finále 2. zápas OHL:
NaTABAK Vieska 9 : 5 Hbk Oreské
V: Kolínek J. 3x, Patinka M. 2x, Kudláč P., Drgoň R., Mikula Joz., Flajžík J.
O:Hrbatý L. 2x, Kralovič O., Korčák R., Štefka J.

Peter Kudláč

Tabuľka OHL 2013/2014 po základnej časti

Por.	Názov mužstva	Z	Skóre	±	Body
1.	**Barca Lopašov**	14	142 : 75	66	33b
2.	**HK Častkov**	14	111 : 81	30	32b
3.	**HbK Oreské**	14	120 : 110	10	26b
4.	**Natabak Vieska**	14	111 : 89	22	24b
5.	**Mona Radošovce**	14	98 : 99	-1	20b
6.	**Chropov**	14	118 : 113	5	16b
7.	**Ravens Lopašov**	14	88 : 117	-29	11b
8.	**HbK Koválovec**	14	73 : 176	-103	6b

Rozpis zápasov futbalového klubu TJ Chvojničan Radošovce

MO dospelí

20	06.04.2014	16:00 h	**TJ Tatran Jablonica** – **TJ Chvojničan Radošovce**
21	13.04.2014	16:00 h	**TJ Chvojničan Radošovce** – **TJ Družstevník Hlboké**
22	20.04.2014	10:00 h	**TJ Spartak Stráže** – **TJ Chvojničan Radošovce**
23	27.04.2014	16:30 h	**TJ Chvojničan Radošovce** – **FK TJ Kúty**
24	04.05.2014	17:00 h	**TJ KERKO Šajdíkove Humence** – **TJ Chvojničan Radošovce**
25	11.05.2014	17:00 h	**TJ Chvojničan Radošovce** – **TJ Baník Brodské**
26	18.05.2014	17:00 h	**TJ Kopčany** – **TJ Chvojničan Radošovce**
27	25.05.2014	17:00 h	**TJ Chvojničan Radošovce** – **FK Cerová**
28	01.06.2014	17:00 h	**TJ Družstevník Smolinské** – **TJ Chvojničan Radošovce**
29	08.06.2014	17:00 h	**TJ Chvojničan Radošovce** – **TJ Družstevník Koválov**
30	14.06.2014	17:00 h	**TJ FC Družstevník Rybky** – **TJ Chvojničan Radošovce**

MO dorast

22	05.04.2014	13:30 h	**TJ Tatran Jablonica** U19 – **TJ Chvojničan Radošovce** U19
23	13.04.2014	13:30 h	**TJ Chvojničan Radošovce** U19 – **TJ Sokol Borský Mikuláš** U19
24	19.04.2014	16:30 h	**TJ Spartak Stráže** U19 – **TJ Chvojničan Radošovce** U19
25	27.04.2014	14:00 h	**TJ Chvojničan Radošovce** U19 – **FK Smrdáky** U19
26	03.05.2014	17:00 h	**TJ KERKO Šajdíkove Humence** U19 – **TJ Chvojničan Radošovce** U19
27	11.05.2014	14:30 h	**TJ Chvojničan Radošovce** U19 – **TJ Baník Brodské** U19
28	17.05.2014	14:00 h	**TJ Kopčany** U19 – **TJ Chvojničan Radošovce** U19
29	25.05.2014	14:30 h	**TJ Chvojničan Radošovce** U19 – **FK Cerová** U19
30	31.05.2014	14:30 h	**ŠK Petrova Ves** U19 – **TJ Chvojničan Radošovce** U19
31	08.06.2014	14:30 h	**TJ Chvojničan Radošovce** U19 – **TJ Družstevník Koválov** U19
32	15.06.2014	14:30 h	**TJ Chvojničan Radošovce** U19 – **TJ FC Družstevník Rybky** U19

Vydáva Obec Radošovce č. 188, 908 63, IČO 309 907, vychádza štvrťročne, reg. na MK SR : EV 4522/12, tlač: Reco Senica.
Zodpovedná redaktorka Miroslava Kučerová, ISSN 1338-8657